

TRANSFORMEREN
TRENDS FORMEREN

De kritische kant transvormen met
mildheid
'Ja, ik kan de kritische kant wel
wegsturen, maar daar wordt mijn
tekening ook niet mooier van...'

Andrea Muller
Anneke Bruinsma

Overwaal Pro Persona
20 maart 2026

Anneke Bruinsma
a. bruinsma@propersona.nl

Andrea Muller
a.muller@propersona.nl

Even voorstellen

1 FOCUS klachtgericht CGT

Poli:

- Intensieve exposuredagen
- Individuele behandeling

Deeltijd en klinisch

- 2/5 dagen per week
- Intensieve exposure
- 12 weken tot 6 maanden
- Ook werkgroep gericht op speciale leerbehoefte

2 SCHerp

Poli:

- Schematherapeutische boosters

Deeltijd en klinisch:

- 3/4 dagen per week
- Intensieve schematherapeutisch exposure
- 3 tot 6 maanden

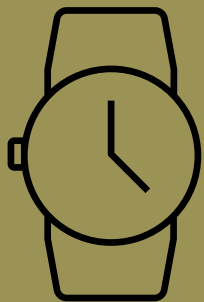
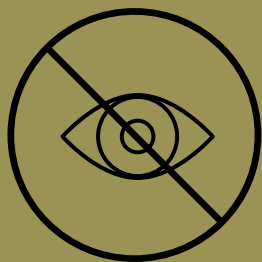

Doel workshop

- Ben je je bewust van verschillende visies op omgaan met kritische kant
- Heb je zelf ervaringsgericht geoefend met jouw kritische kant
- En ben meer bewust van jouw eigen stijl; wat neem ik mee naar volgende week?

Spelregels

Oefening 1

Kritische kant voorbeelden

Kritische kant in de schematherapie

In het **modusmodel** van **Schematherapie** wordt de kritische kant gezien als een modus.

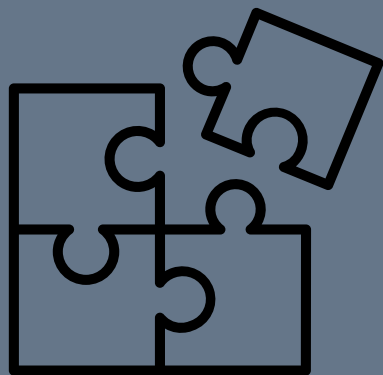
Deze wordt **herkend, geëxternaliseerd, begrensd en tegengesproken** door de *Gezonde Volwassene*, terwijl de *Kwetsbare Kind-modus* steun en bescherming krijgt.

Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema Therapy: A Practitioner's Guide*. Guilford Press.

Kritische kant benaderen binnen schematherapie

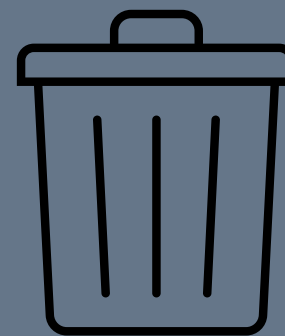
Traditioneel

Kritische kant
gaan herkennen
en labelen

Externaliseren en
visualiseren

In gesprek stoppen/
begrenzen/
wegsturen

Oefening 2

Als het moeizaam blijft gaat

- De kritische kant gaat niet weg of komt steeds weer terug
- Het voelt als eigen identiteit
- Verworven door traumatische leerervaringen

Ofwel: we krijgen de stoel niet weg!

Maar wat is er nog meer in de therapie-wereld?

Veel...

ACT

In jaren 80 ontwikkelde Steven Hayes en collega's de Acceptance and Commitment Therapy (ACT)

Hier probeer je de kritische kant niet te bestrijden of te veranderen

Sleutelwoorden zijn **acceptatie** en **defusie**: leren om gedachten op te merken, zonder erin meegezogen te worden of ze als absolute waarheid te zien.

Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (1999). Acceptance and Commitment Therapy: An Experiential Approach to Behavior Change. New York: Guilford Press.

ACT en schematherapie

Kritische kant
als gedachtes in
plaats van
waarheid

Defusie:
losmaken van
deze gedachtes

Acceptatie van
kritische kant

Bewegen richting
waarden en
behoeftes ondanks
bestaan kritische
gedachtes

Oefening 3

—
En hoe naar de praktijk?

- * Vuurtoren
- * Bus vol passagiers

EFT

In jaren 80 ontwikkelde **Leslie Greenberg met collega's**, de emotion focussed therapy (EFT).

EFT zet **emoties centraal** als de sleutel tot psychologische verandering. Greenberg heeft EFT gestructureerd in een **procesgericht model**; via het doorleven van emoties komt men in proces en tot groei.

De kritische kant wordt gezien als een **zelf-interruptie**. In de EFT wordt een taak ingezet: via een **tweestoelentechniek** ga je in **dialog met met de kritische kant**. De criticus wordt begrepen en getransformeerd. Het doel is komen tot emotionele integratie en herstel van het compassie/zelfgevoel.

Greenberg, L. S., & Safran, J. D. (1987). *Emotion in Psychotherapy: Affect, Cognition, and the Process of Change*.

Greenberg, L. S. (2002). *Emotion-Focused Therapy: Coaching Clients to Work Through Their Feelings*.

EFT en schematherapie

Kritische kant op
een stoel, los van
de kwetsbare
kant/zelf

Dialogoos aangaan
met de kritische
kant

*Waarom ben jij zo nodig
(geweest)?
Sinds wanneer ben jij er?*

Nadruk op
doorvoelen van
dit kritische deel
van het zelf, en
zo komen tot
transformatie

Werken vanuit
basisbehoeftes/ Hoe
beweeg je naar wat
je werkelijk nodig
hebt om te groeien?

Oefening 4

Twee stoelen oefening

Kritische stem als deel
van het zelf

Gezonde volwassene met
kwetsbare kind op schoot

Beeldende therapie

- De Gezonde volwassene verstevigen
- Expressie/creativiteit/flexibiliteit als belangrijk werkingsmechanisme
- Gericht op ervaring

Van Hooren, S.A.H., van Buschbach, J., Abbing, A. (2021). *Werkingsmechanismen van Vaktherapie*

Claassen, A., Pol, S. (2008). *Schematherapie en de Gezonde Volwassene*

Oefening 5

Versterken van
gezond volwassen
vaardigheden

Uitwisselen

Wat past bij mij

Take home message

Er zijn meerdere manieren om met kritische kant om te gaan, er is geen goed of fout. Tegenboodschappen, luisteren en handelen naar behoeften is altijd belangrijk.

Ga ervaringsgericht aan de slag.

Ervaar, voel, probeer...

En heb een beetje plezier onderweg!

??
??

??
??
??

??
??

Referenties

Claassen, A., Pol, S. (2008). *Schematherapie en de Gezonde Volwassene*

Greenberg, L. S., & Safran, J. D. (1987). *Emotion in Psychotherapy: Affect, Cognition, and the Process of Change*.

Greenberg, L. S. (2002). *Emotion-Focused Therapy: Coaching Clients to Work Through Their Feelings*.

Harris, R. (2009). *ACT Made Simple: An Easy-To-Read Primer on Acceptance and Commitment Therapy*. New Harbinger.

Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (1999). *Acceptance and Commitment Therapy: An Experiential Approach to Behavior Change*. New York: Guilford Press.

Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema Therapy: A Practitioner's Guide*. Guilford Press.

Van Hooren, S.A.H., van Buschbach, J., Abbing, A. (2021). *Werkingsmechanismen van Vaktherapie*